

Apel Rady Gospodarczej przy Marszałku Senatu RP do Prezesa Rady Ministrów, Prezydenta RP i Sejmu RP w sprawie przywrócenie przejrzystości finansów publicznych

Budżety w ostatnich latach, a w szczególności obecny projekt budżetu na rok 2023, w rażący sposób łamią zasady, ramy i granice, które organy publiczne powinny uwzględniać podczas planowania, a potem uchwalania i realizowania budżetu państwa. Budżet państwa jest instytucją konstytucyjną i wymaga szczególnej ochrony.

W trosce o przejrzystość finansów publicznych wspólnie z Marszałkiem Senatu RP prof. Tomaszem Grodzkim i przewodniczącym Komisji Budżetu i Finansów Publicznych senatorem Kazimierzem Kleiłą zorganizowaliśmy seminarium „Jaki budżet dla Polski? Fałszywy czy prawdziwy?”.

Zaprezentowany na seminarium raport (autorstwa Sławomira Dudka, Ludwika Koteckiego i Hanny Majarczyk – byłych, wieloletnich pracowników Ministerstwa Finansów) ukazał porażającą skalę omijania budżetu państwa. Według szacunków ekspertów prawdziwy deficyt budżetu państwa może wynieść w 2023 r. ponad 235 miliardów złotych. To prawie 3,5 razy więcej od tego, co przedstawia rząd (tj. 68 miliardów złotych). W trakcie seminarium eksperci ujawnili szereg niezgodnych z literą i duchem prawa mechanizmów księgowych stosowanych w celu zniżania deficytu budżetowego i omijania reguł budżetowych. Zadłużenie funduszy wydatkujących poza kontrolą parlamentu, które nie są częścią budżetu państwa, osiągnie na koniec przyszłego roku kosmiczną wielkość 422 miliardów złotych – 9 razy więcej niż w 2015 r. Kwota ta odpowiada 13% PKB. A to oznacza, że już co 4. złotówka długu jest poza kontrolą parlamentu i społeczeństwa. Skala omijania budżetu państwa jest ogromna i skutkuje tym, że procedowany w Sejmie i Senacie RP plan budżetowy jest nieprawdziwy.

Znajdowało to odzwierciedlenie w opiniach NIK już w ubiegłym roku: „Zasadne jest przywrócenie budżetowi państwa odpowiedniej rangi związanej z jego szczególnym charakterem oraz centralną pozycją w systemie finansów publicznych” oraz „Efektywna kontrola społeczna i prawo opinii publicznej do wiedzy na temat państwowej kasy są zakłócone, kiedy rząd osłabia przejrzystość finansów publicznych. Przeprowadzona przez NIK analiza wykonania budżetu państwa [2020] wykazała, że w zeszłym roku rząd zastosował bezprecedensowe mechanizmy służące wypychaniu wydatków poza budżet”.

Podobne zastrzeżenia zgłaszali konstytucjoniści: „Pominięcie w ustawie budżetowej planów finansowych państwowych jednostek organizacyjnych wykonujących zadania publiczne o znaczeniu podstawowym dla oceny wykonywania przez państwo swoich konstytucyjnych i ustawowych funkcji albo nadanie tym planom informacyjnego, niewiążącego znaczenia prowadzi wprost do naruszenia art. 219 ust. 3 Konstytucji RP.” (prof. T. Dębowska-Romanowska, 2016).

Rząd i sejm, który to uchwała nieprawdziwy budżet oszukuje sam siebie, ale przede wszystkim oszukuje obywateli, instytucje, przedsiębiorstwa, rynek, inwestorów, partnerów gospodarczych. Za drobny błąd w rozliczeniach podatkowych, obywatel, przedsiębiorca czy firma ponoszą nieproporcjonalne kary i konsekwencje, choć często czynią to nieświadomie, tu oszukuje się na setki miliardów złotych bez konsekwencji prawnych.

Ani pandemia, ani wojna nie usprawiedliwiają niszczenia konstytucyjnej rangi „budżetu państwa”, wyprowadzania spod kontroli społecznej ogromnych kwot wydatków publicznych oraz stosowania kreatywnych tricków księgowych w celu zniżania deficytu budżetowego i omijania reguł budżetowych.

W związku z tym apelujemy o podjęcie natychmiastowych działań organizacyjnych i legislacyjnych zabraniających stosowania kreatywnych działań w celu zaniżania deficytu budżetowego oraz przywracających pełną kontrolę parlamentu, a co za tym idzie – kontrolę społeczną nad pełnym, prawdziwym budżetem państwa.

Przejrzystość finansów publicznych jest apolityczna, jej przywrócenie nic nie kosztuje. Niezależnie od poglądów politycznych, paradygmatów ekonomicznych – czy to bardziej wolnorynkowych, czy to bardziej socjalnych. – wszystkim nam powinno zależeć na pełnym, prawdziwym obrazie finansów publicznych. Jest to szczególnie istotne w roku wyborczym. Aby wybory były uczciwe, wyborcy powinni dostać do oceny PRAWDZIWY BUDŻET.

Obywatele mają prawo do zrozumienia i wpływania na sposób pozyskiwania i wydawania WSZYSTKICH środków publicznych. Obowiązkiem państwa demokratycznego jest ten obowiązek respektować.

Przejrzystość finansów publicznych jest fundamentem państwa demokratycznego.

Rada Gospodarcza przy Marszałku Senatu RP

Henryka Bochniarz, Sławomir Dudek, Jerzy Hausner, Zbigniew Jakubas (przewodniczący rady), Bogdan Kaczmarek, Adam Kiciński, Jerzy Krzanowski, Arkadiusz Muś, Henryk Orfinger, Michał Świerczewski